

Nr 48.

Ankom till riksdagens kansli den 29 april 1937 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av fullmäktiges i riksbanken förslag till ändrad lydelse av § 8 och § 18 mom. 2 bankoreglementet.

I två till bankoutskottet avlåtna, den 11 mars och den 15 april 1937 dagtecknade skrivelser hava fullmäktige i riksbanken framlagt förslag till ändringar i gällande bankoreglemente.

Förstnämnda skrivelse innefattar förslag till ändring av § 18 mom. 2 bankoreglementet och är av följande lydelse:

»Vid 1933 års riksdag infördes i bankoreglementet en bestämmelse därom, att fullmäktige äga uppdraga åt en delegation att enligt av fullmäktige fastställd instruktion verkställa prövning av utlåningsärenden. Denna skall bestå av antingen minst fyra fullmäktige eller minst tre fullmäktige jämte vice riksbankschefen, där denne ej är fullmäktig. Dock skall iakttagas, att i delegationen alltid finnes en fullmäktig, som ej tillhör den i § 17 bankoreglementet omnämnda direktionen.

Det ojämförligt största antalet utlåningsärenden utgöres av frågor om beviljande av lån från avbetalningslånefonden. Efter ingående förberedande behandling å låneavdelningen föredragas dessa ärenden av kommissarien å denna avdelning och kräva i allmänhet en tid av en timme dagligen.

Fullmäktige föreslå, att beviljandet av lån från avbetalningslånefonden överlämnas åt minst tre fullmäktige, eller ock två fullmäktige jämte vice riksbankschefen, där denne ej är fullmäktig. I regel torde i sammanträdet komma att deltaga de båda andre deputerade samt en fullmäktig, som ej tillhör direktionen. Givetvis skulle såsom hittills gälla, att vid dylikt sammanträde förekommande ärende skall hänskjutas till fullmäktige, därest någon av de närvarande så yrkar.

Äberopande det anförda hemställa fullmäktige, att utskottet ville föreslå riksdagen besluta, att § 18 i gällande bankoreglemente skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 18.

Mom. 2. Fullmäktige äga uppdraga åt en delegation att enligt av fullmäktige fastställd instruktion verkställa prövning av utlåningsärenden. Delegationen skall bestå av antingen minst fyra fullmäktige eller minst tre fullmäktige jämte vice riksbankschefen, där denne ej är fullmäktig, dock att frågor om beviljande av lån från avbetalningslånefonden må avgöras av antingen minst tre fullmäktige eller minst två fullmäktige jämte vice riksbankschefen, där denne ej är fullmäktig. I delegationen skall alltid finnas en fullmäktig, som ej tillhör den i § 17 omnämnda direktionen. Lånedlegationen — — — direktionen.

Skrivelsen av den 15 april 1937 innefattar förslag till ändring dels av § 8, dels ock — utöver ovanberörda ändring — av § 18 mom. 2 bankoreglementet. Härom anför fullmäktige följande:

»Enligt gällande bestämmelser må diskontering, lån eller kredit i checkräkning ej beviljas tjänsteman i riksbanken. Härifrån medgives dock det undantag, att tjänstemannen äger att vid huvudkontoret eller det avdelningskontor, där han tjänstgör, erhålla lån och kredit i checkräkning mot säkerhet av vissa angivna slag av obligationer.

Det har inom riksbanken ifrågasatts, huruvida icke en sådan förändring kunde genomföras, att den rätt att komma i åtnjutande av lån från avbetalningslånefonden, som står öppen för allmänheten och för vilken delvis förändrade bestämmelser nyligen genomförts, kunde utsträckas även till bankens tjänstemän. Sådana fall kunna ju tänkas, då det för dem skulle kunna innebära stora fördelar att exempelvis för ordnande av studieskuld eller för utgifter för bosättning, sjukvård eller annat ändamål erhålla avbetalningslån på de fördelaktiga villkor, som i olika avseenden gälla för dessa lån. Beträffande säkerheten för sådana lån, vilken så gott som undantagslöst utgöres av borgen såsom för egen skuld, synes hinder icke heller böra möta för tjänsteman att teckna borgen för avbetalningslån.

Vid överbägande av denna fråga hava fullmäktige för sin del icke funnit anledning till annan erinran mot ett förslag i sådant syfte än att prövning av ansökningar om dylika lån synes böra ske endast vid huvudkontoret och att för bifall till dylik ansökan erfordras beslut av fullmäktige. Härigenom skulle ernås erforderlig objektivitet och enhetliga principer för denna utlåning.

Om det sålunda ansetts böra medgivas åt tjänsteman att erhålla avbetalningslån, synes icke heller vara något att erinra mot att styrelseledamot vid avdelningskontor tillerkännes rätt att erhålla sådana lån mot säkerhet av borgen såsom för egen skuld ävensom rätt att teckna borgen för avbetalningslån. Dock bör, i likhet med vad som föreslås i fråga om lån till tjänsteman, prövningen av låneansökningarna ske vid huvudkontoret och beviljandet jämväl av dessa lån alltså överlämnas till fullmäktige.

Då enligt förslaget frågar om beviljande av lån från avbetalningslånefonden till eller med borgen av tjänsteman i banken eller styrelseledamot vid avdelningskontor skola avgöras av fullmäktige, erfordras, förutom i skrivelse den 11 nästlidna mars föreslagna ändringar i § 18 bankoreglementet, ytterligare vissa tillägg till samma paragraf.

Det är givetvis icke avsett att ifrågasätta någon ändring av gällande bestämmelser i fråga om lån till eller med borgen av fullmäktig eller direktionsledamot, som ej är fullmäktig.

Åberopande det anförda hemställa fullmäktige, att utskottet ville föreslå riksdagen besluta, att §§ 8 och 18 i gällande bankoreglements skola erhålla följande ändrade lydelse.

§ 8.

Mom. 1. Diskontering, lån eller kredit i checkräkning må ej beviljas:

a) fullmäktig i riksbanken, dock att fullmäktig må erhålla lån och kredit i checkräkning mot säkerhet av statens, allmänna hypoteksbankens eller Konungariket Sveriges stadshypotekskassas obligationer,

b) tjänsteman i riksbanken; dock äger tjänsteman att erhålla dels vid huvudkontoret avbetalningslån, varom i § 7 sägs, dels ock vid huvudkontoret eller det avdelningskontor, där han tjänstgör, lån och kredit i checkräkning

mot säkerhet av obligationer, utfärdade av staten, allmänna hypoteksbanken, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa eller kommun, eller ock obligationer, som i belåningshänseende av fullmäktige likställas med sistnämnda slag av obligationer.

Mom. 2. Styrelseledamot vid avdelningskontor äger att vid huvudkontoret erhålla avbetalningslån, varom i § 7 sägs. Åt sådan styrelseledamot må i övrigt lån eller kredit i checkräkning beviljas endast mot pant, som prövas i och för sig innebära fullgod säkerhet. Växel, å — — — bankinrättning.

Mom. 3. Lån eller kredit i checkräkning må ej beviljas med borgen av fullmäktig, styrelseledamot vid avdelningskontor eller tjänsteman eller mot säkerhet av fordringsbevis, för vilket sådan person svarar. Styrelseledamot vid avdelningskontor och tjänsteman, vilka på sätt här ovan i mom. 1 och 2 sägs må kunna beviljas avbetalningslån, äga dock teckna borgen för dylika vid huvudkontoret utlämnade lån. Växel, å vilken fullmäktig, verkställande styrelseledamot eller tjänsteman är acceptant, trassent eller endossent, må ej i riksbanken diskonteras.

Mom. 4. Vad i denna paragraf stadgas om fullmäktig gäller ock suppleant för fullmäktig ävensom direktionsledamot, som ej är fullmäktig. För suppleant för styrelseledamot gäller vad i denna paragraf stadgas om styrelseledamot.

§ 18.

Mom. 2. Fullmäktige äga uppdraga åt en delegation att enligt av fullmäktige fastställd instruktion verkställa prövning av utlåningsärenden. Delegationen skall bestå av antingen minst fyra fullmäktige eller minst tre fullmäktige jämte vice riksbankschefen, där denne ej är fullmäktig, dock att frågor om beviljande av lån från avbetalningslånefonden må, med här nedan angivna undantag, avgöras av antingen minst tre fullmäktige eller minst två fullmäktige jämte vice riksbankschefen, där denne ej är fullmäktig. I delegationen skall alltid finnas en fullmäktig, som ej tillhör den i § 17 omnämnda direktionen. Lånedelegationen — — — direktionen.

Lån från avbetalningslånefonden till eller med borgen av tjänsteman i riksbanken eller styrelseledamot vid avdelningskontor, varom i § 8 sägs, må beviljas endast av fullmäktige.

Vid fullmäktiges skrivelse den 15 april 1937 var fogat protokollsutdrag rörande ärendets behandling hos fullmäktige av den lydelse, som framgår av bilaga B till detta utlåtande.

De av fullmäktige framlagda ändringsförslagen beträffande § 8 och § 18 mom. 2 bankoreglementet hava icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet får därför tillstyrka, att nämnda paragraf och moment givas den av fullmäktige ifrågasatta lydelsen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, i anledning av fullmäktiges förevarande framställningar, må besluta, att § 8 och § 18 mom. 2 banko-

Utskottet.

reglementet skola erhålla den ändrade lydelse, som framgår av härvid fogad Bilaga A.

Stockholm den 29 april 1937.

På bankoutskottets vägnar:

BJ. HOLMGREN.

Närvarande: se anteckning å utlåtande nr 47.

Bilaga A.

F ö r s l a g
till
ändringar i reglementet för riksbankens styrelse och förvaltning.

§ 8.

För utlåningsrörelsen — — — särskilda bestämmelser.

Mom. 1. Diskontering, lån eller kredit i checkräkning må ej beviljas:

a) fullmäktig i riksbanken, dock att fullmäktig må erhålla lån och kredit i checkräkning mot säkerhet av statens, allmänna hypoteksbankens eller Konungariket Sveriges stadshypotekskassas obligationer;

b) tjänsteman i riksbanken, dock att tjänsteman må erhålla dels vid huvudkontoret avbetalningslån, varom i § 7 sägs, dels ock vid huvudkontoret eller det avdelningskontor, där han tjänstgör, lån och kredit i checkräkning mot säkerhet av obligationer, utfärdade av staten, allmänna hypoteksbanken, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa eller kommun, eller ock obligationer, som i belåningshänseende av fullmäktige likställas med sistnämnda slag av obligationer.

Mom. 2. Styrelseledamot vid avdelningskontor äger att vid huvudkontoret erhålla avbetalningslån, varom i § 7 sägs. Åt sådan styrelseledamot må i övrigt lån eller kredit i checkräkning beviljas endast mot pant, som prövas i och för sig innebära fullgod säkerhet. Växel, å — — — oktrojerad bankinrättning.

Mom. 3. Lån eller kredit i checkräkning må ej beviljas med borgen av fullmäktig, styrelseledamot vid avdelningskontor eller tjänsteman eller mot säkerhet av fordringsbevis, för vilket sådan person svarar. Styrelseledamot vid avdelningskontor och tjänsteman, vilka på sätt här ovan i mom. 1 och 2 sägs må kunna beviljas avbetalningslån, äga dock teckna borgen för dylika vid huvudkontoret utlämnade lån. Växel, å vilken fullmäktig, verkställande styrelseledamot eller tjänsteman är acceptant, trassent eller endossent, må ej i riksbanken diskonteras.

Mom. 4. Vad i denna paragraf stadgas om fullmäktig gäller ock suppleant för fullmäktig ävensom direktionsledamot, som ej är fullmäktig. För suppleant för styrelseledamot gäller vad i denna paragraf stadgas om styrelseledamot.

Angående bolag — — — person stadgas.

§ 18.

Mom. 2. Fullmäktige äga uppdraga åt en delegation att enligt av fullmäktige fastställd instruktion verkställa prövning av utlåningsärenden. Delegationen skall bestå av antingen minst fyra fullmäktige eller minst tre fullmäktige jämte vice riksbankschefen, där denne ej är fullmäktig, dock att frågor om beviljande av lån från avbetalningslånefonden må, med här nedan angivna undantag, avgöras av antingen minst tre fullmäktige eller minst två fullmäktige jämte vice riksbankschefen, där denne ej är fullmäktig. I delegationen skall alltid finnas en fullmäktig, som ej tillhör den i § 17 omförmälda direktionen. Lånedlegationen skall — — — av direktionen.

Lån från avbetalningslånefonden till eller med borgen av tjänsteman i riksbanken eller styrelseledamot vid avdelningskontor, varom i § 8 sägs, må beviljas endast av fullmäktige.

Bilaga B.

Utdrag av protokoll hos fullmäktige i riksbanken
den 15 april 1937.

Närvarande:

vice ordföranden herr Rooth

- » Amnér
- » Björnsson
- » Stendahl
- » Nilsson
- » Jonsson
- » Örne.

§ 3. Riksbankschefen Rooth anförde:

» Enligt gällande bestämmelser äger icke tjänsteman i riksbanken eller styrelseledamot vid avdelningskontoren att komma i åtnjutande av lån från avbetalningslånefonden eller att teckna borgen för dylika lån. Det har emellertid ifrågasatts, huruvida icke sådan ändring av bestämmelserna borde genomföras, att hinder härför icke förefunnes.

Efter verkställd utredning föreligger nu förslag till skrivelse till bankoutskottet med hemställan, att utskottet, på i skrivelsen närmare angivna skäl, måtte medverka till genomförande av erforderliga ändringar i bankoreglementet i sådant syfte. Såsom framgår av skrivelseförslaget skall prövning av utlåningsärenden av dylik art verkställas av fullmäktige. Enligt ett tidigare skrivelseförslag, som tillställts fullmäktige och under hand varit föremål för behandling, skulle prövningen av sådana utlåningsärenden anförtras åt låne-delegationen. Då inom fullmäktige likväl framställts förslag, att dylika låneärenden böra underställas fullmäktige, har jag icke velat motsätta mig detta. Jag vill emellertid framhålla, att enligt min mening behandlingen av ifrågavarande utlåningsärenden redan enligt det ursprungliga förslaget tillförsäkras nödig objektivitet. Enligt gällande bestämmelser skall i låne-delegationen alltid finnas en fullmäktig, som ej tillhör direktionen. Vid låne-delegationens sammanträde förekommande ärende skall dessutom hänskjutas till fullmäktige, därest någon av de närvarande så yrkar. Det synes mig ur arbetssynpunkt vara mindre rationellt att föreskriva prövning av fullmäktige in pleno för vissa enstaka låneärenden, medan den huvudsakliga och avgjort viktigaste delen av låneärendena överlämnas till låne-delegationens behandling.

Om bankoutskottet stannar för att dessa låneärenden skola behandlas av fullmäktige, utgår jag från, att de i första hand skola föredragas inför låne-delegationen och att endast ansökningar, som delegationen anser böra bifallas, föredragas inför fullmäktige in pleno.»

På föredragandens hemställan beslöto fullmäktige härefter att i ärendet avlåta skrivelse enligt registraturet till bankoutskottet i överensstämmelse med förenämnda förslag med hemställan, att utskottet ville föreslå riksdagen besluta, att §§ 8 och 18 bankoreglementet skulle erhålla viss ändrad lydelse.

Ur protokollet:

Jacob Hagströmer.